NOORDERLICHT

Studievereniging Nordom

1 / 2017|2018

Thrillerfestival

Verhalen uit Lund

Andersens Fodreise

De mythe van de muur

Oud-Nordommers aan het woord

nordom
studievereniging
scandinavistiek

Voorwoord

De Noorderlichtbladcommissie bestaat alweer drie jaar! Alhoewel dit geen jubileumjaar is, zijn we er stiekem toch wel trots op. Al drie jaar proberen we artikelen, foto's en ander nieuws te brengen die jullie, lezers, hopelijk interessant vinden. Deze keer duiken we een beetje de geschiedenis in. Zo kun je in een interview met Lissan Taal-Apelqvist lezen over de oprichting van Nordom, komt oud-student Ernie Ramaker aan het woord in het artikel 'Opa vertelt', en kun je lezen over de mythe van de muur. Ook is de rubriek 'Testpanel' terug, deze keer zijn we naar Nijmegen gegaan voor een heerlijke *fika*! Al met al dus weer genoeg interessante artikelen. En mocht je nu denken, ik wil ook graag bij de bladcommissie, schroom dan niet en meld je aan!

Een stukje schrijven voor ons blad mag natuurlijk altijd! Je kunt het insturen naar:

redactienoorderlicht@nordom.nl

Like ook onze Facebookpagina! Hier delen we Scandinavische activiteiten in Nederland en interessante weetjes en artikelen over het Noorden.

www.facebook.com/noorderlichtnordom

Like

Colofon

Noorderlicht is het studentenblad van de opleiding Scandinavië Studies aan de Universiteit van Amsterdam en is gelieerd aan studievereniging Nordom.

Hoofdredactie	Helen van der Reijden
Redactie	Debbie Rensen
	Hendrik van de Koot
	Roos Kamies
	Saskia Massink
Met medewerking van	Carmen Poort
	Ernie Ramaker
	Henk van der Liet
	Jelle van der Vegt
	Johan van Hameren
	Lissan Taal-Apelqvist
	Nettie Olsthoorn
Coverfoto	Sandavágs Kirkja, Faeröer
	Debbie Rensen
Vormgeving	Hendrik van de Koot

Noorderlicht wordt opgestuurd naar alle leden van Nordom en is verder te vinden in de bladenbakken van het P.C. Hoofthuis.

Contact

Stuur al je liefdesbrieven, dreigbrieven en flessenpost naar: redactienoorderlicht@nordom.nl

Studievereniging Nordom

Spuistraat 134, kamer 2.01F

1012 VB Amsterdam

www.nordom.nl

Inhoud

4 **Plaatjes en praatjes**

Henk van der Liet

9 **Illegale Immigrant wordt Detective**

Nettie Olsthoorn

10 **Een fika bij Fika**

Saskia Massink

12 **'Tante' Lissan vertelt**

Helen van der Reijden

Opa vertelt 14

Ernie Ramaker

De mythe van de muur 16

Johan van Hameren

Drie Nordommers in Lund 20

Carmen Poort
Jelle van der Vegt
Roos Kamies

Noorderzicht: Faeröer 22

Debbie Rensen

Plaatjes en praatjes

- bij het debuut van Hans Christian Andersen

Henk van der Liet

Ter gelegenheid van de 200ste geboortedag van de wereldberoemde Deense sprookjesschrijver Hans Christian Andersen (1805-1875), verscheen in 2005 een prachtig boekje over de illustraties bij de Nederlandse vertalingen van de sprookjes van Andersen: *Getekend, Hans Christian Andersen, zijn geïllustreerde sprookjes in de Lage Landen.* Hierin laat Saskia de Bodt zien, hoe – in de ruim anderhalve eeuw die is versteken sinds de eerste Nederlandse vertalingen van de sprookjes van Andersen het licht zagen – de smaak van zowel de illustratoren als het publiek fundamenteel veranderde. Ook laat het duidelijk zien, hoe de rol en de functie van de illustratie ten opzichte van de tekst stap voor stap veranderde. In het begin stond de illustratie vooral in dienst van het verhaal, maar gaandeweg schudden de illustratoren hun schroom af en zochten ze steeds nadrukkelijker naar meer evenwicht tussen tekst en beeld.

Hans Christian Andersen is vandaag de dag vooral bekend vanwege zijn sprookjes en verhalen, maar de internationale erkenning voor het oeuvre van Andersen beperkt zich in feite slechts tot een beperkt deel ervan. Weinigen zullen zijn romans, toneelstukken en dagboeken kennen. Het zijn bovenal de sprookjes die hem tot een van de meest geliefde en wereldwijd bekende schrijvers voor jong en oud hebben gemaakt. Naast de sprookjes, genieten ook enkele van zijn autobiografische geschriften een zekere bekendheid bij het grote publiek, maar het zijn de sprookjes en het specifieke sprookjesdiscours dat de boventoon voert.[1]

In dit stukje wil ik het graag hebben over wellicht het minst bekende werk van Andersen. Het betreft een tekst die al in 1829 verscheen, dus lang voor Andersen rond 1835 doorbrak met zijn sprookjes. Het gaat om Andersens eigenlijke debuut in boekvorm getiteld: *Fodreise fra Holmens Canal til Østpynten af Amager i Aarene 1828 og 1829*. Deze eersteling is bij mijn weten nooit in het Nederlands vertaald, maar indien dat het geval zou zijn geweest, had de titel vertaald kunnen worden als: *Voettocht van de Holmen's Kanaal naar de Oostpunt van Amager in de jaren 1828 en 1829.* Het is een buitengewoon speels, arabesk en grotesk quasi-reisverhaal van een ongewoon korte voettocht tijdens de jaarwisseling van 1828-29. Want als je op een kaart opzoekt welke route Andersen in dit boek beschrijft, kom je er snel achter dat het niet meer dan een ommetje betreft, een kort wandelingetje dus, waarvan je je af kunt vragen wat er dan zo bijzonder aan is, dat er blijkbaar een hele reisbeschrijving in boekvorm aan gewijd kon worden.

De afstand die de ik-verteller van Andersen aflegt is niet meer dan een paar kilometer, die je te voet in een uur of wat af kunt leggen. Het is dus niet een traditionele reisbeschrijving, maar eerder een fantasiereis, een welhaast geestverruimende *trip.* Andersen doet er ook niet geheimzinnig over waar zijn inspiratie vandaan komt, omdat zijn verteller *Die Elixiere des Teufels* (1815) een roman van het Duitse multitalent E.T.A. Hoffmann (1776-1822) op zijn voettocht bij zich draagt. Je zou *Fodreise* van Andersen ook wel een commentaar op *Die Elixiere des Teufels* kunnen noemen.

[1] Vandaar ook dat de titel van een van zijn autobiografische werken *Das Märchen meines Lebens ohne Dichtung* (1847) is, in het Nederlands vertaald als *Het sprookje van mijn leven.*

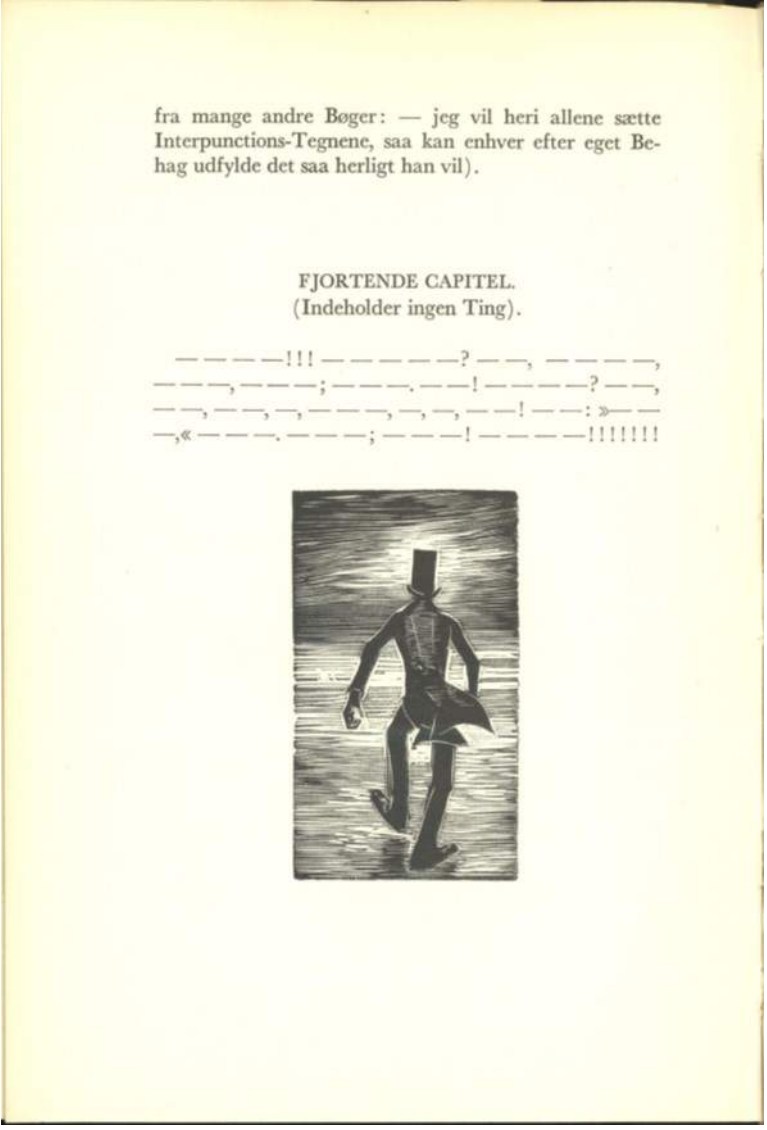

fra mange andre Bøger: — jeg vil heri allene sætte Interpunctions-Tegnene, saa kan enhver efter eget Behag udfylde det saa herligt han vil).

FJORTENDE CAPITEL.
(Indeholder ingen Ting).

— — — —!!! — — — — — —? — —, — — — —,
— — —, — — —; — — —. — —! — — — —? — —,
— —, — —, —, — — —, —, —, — —! — —: »— —
—,« — — —. — — —; — — —! — — — —!!!!!!!

Afb. 1: Het laatste hoofdstuk uit Hans Christian Andersen, *Fodreise fra Holmens Canal til Østpynten af Amager i Aarene 1828 og 1829.* København: Selskabet for Grafisk Kunst og Kunstforeningen i København, 1940, p. 158. Illustraties: Povl Christensen.

Andersens *Fodreise* is dus een jeugdwerk en in veel opzichten een probeersel, een proeve van bekwaamheid, waarin al wel veel van de contouren van de stijl van de latere Andersen te herkennen zijn. Maar bovenal is *Fodreise* een ongebreidelde, fantasierijke potpourri waarin de gangbare logica op zijn kop wordt gezet, hetgeen er uiteindelijk ook toe leidt dat de tekst volledig ontspoort en eindigt met een hoofdstuk dat uitsluitend uit leestekens bestaat. Zonder tekst wel te verstaan (zie afb. 1). Als *Fodreise* niet al in 1829 was gepubliceerd, zou je kunnen denken met de pennenvrucht van een postmoderne auteur van doen te hebben, die de tekst als het ware laat oplossen en de lezer uiteindelijk slechts met een leeg talig teken en - hoop vragen achterlaat. Maar *Fodreise* is niet geschreven door een postmodernist, maar door Andersen en al bijna 200 jaar oud.

Een belangrijkste reden om kort op dit merkwaardige en weinig bekende boek van Andersen in te gaan, is de opvallende illustratiegeschiedenis ervan, of beter gezegd: het nagenoeg ontbreken van een illustratiegeschiedenis. De sprookjes van Andersen zijn door honderden, misschien wel duizenden illustratoren op heel uiteenlopende manieren onder handen genomen en Andersen zelf was een begenadigd tekenaar, die zelf erg vaak naar plaatjes en prentenboeken verwees en onder meer zijn eigen dagboekaantekeningen illustreerde, maar met *Fodreise* ligt het toch wat ingewikkelder.

Illustraties bij *Fodreise*

In 2005, tijdens hetzelfde jubileumjaar als waarin het rijk geïllustreerde boekje van Saskia de Bodt over de illustraties bij de sprookjes van Andersen verscheen, kwam in Denemarken een nieuwe editie van de *Fodreise* uit. Deze nieuwe druk was geïllustreerd door de Deense schilder, illustrator, fotograaf en performancekunstenaar Cai-Ulrich von Platen (1955-). Het was in meerdere opzichten een bijzondere uitgave. Bovenal omdat deze nieuwe druk pas de tweede keer was dat de tekst überhaupt van illustraties was voorzien. Over het boek van Von Platen zo direct meer; maar hoe zit het met de allereerste keer dat *Fodreise* – voor zover ik weet – geïllustreerd werd? De eerste geïllustreerde uitgave verscheen in 1940, het boek was voorzien van houtsneden van de hand van de bekende graficus Povl Christensen (1909-1977). De prenten zijn duister en aan de zwaarmoedige kant en ze drukken eerder een angst voor de groteske en chaotische tekst uit, dan dat ze er een vrolijke of humoristische aanvulling of commentaar op zijn. Al met al ademen deze illustraties iets van galgenhumor uit en passen ze in die zin uitstekend bij de tijdgeest, waarin de oorlogsstemming allesbepalend lijkt te zijn (zie afb. 2).

em til Hanegal. Meget vemodigt bade de om at kjør
ed som blinde Passagerer og Døden tillod dem a
enge bag paa. Derpaa vendte han sig til mig og ba
ig være saa god at skynde mig lidt, for han havde ikk
d at vente.

Afb. 2: Hans Christian Andersen, *Fodreise fra Holmens Canal til Østpynten af Amager i Aarene 1828 og 1829.* København: Selskabet for Grafisk Kunst og Kunstforeningen i København, 1940, p. 145. Illustraties: Povl Christensen.

De tweede illustrator die zich met *Fodreise* bezig heeft gehouden is de genoemde Cai-Ulrich von Platen, wiens *Fodreise* in 2005 verscheen. Als we goed naar het boek van Von Platen kijken, dan zien we al direct dat er meer aan de hand is dan plaatjes bij een tekst. Al bij de eerste aanblik wordt duidelijk dat er sprake is van een interessante dialoog tussen tekst en beeld en de wijze waarop dit ensemble zich in boekvorm aan ons presenteert. De *Fodreise* van Von Platen is vooral een object, een ding, omdat het boek eruitziet als een massief, gesloten zwart blok met slechts heel vaag – donkerblauw op zwart – de schaduw van een figuur met een paar koffers op het omslag. Zowel het omslag als de zijkanten zijn gitzwart. Je ziet in eerste instantie dus niet dat het om een boek gaat. Dat sluit goed aan bij het feit dat de tekst zich volledig afspeelt in het duister van de (oudjaars)nacht 1828-29.

Afb. 3: Andersen, Hans Christian. *Fodreise fra Holmens Canal til Østpynten af Amager i Aarene 1828 og 1829.* København: Forlaget Vandkunsten, 2005. Illustraties: Cai-Ulrich von Platen.

We zien alleen heel vaag in het zwarte omslag een donkerblauw silhouet van iemand met een koffer in de hand die duidelijk onderweg is. Ook dat sluit aan bij de thematiek van de tekst (zie afb. 3).

Maar het grote formaat, de bijna monumentale verschijningsvorm van het boek, is ook een manier om het materiële van de tekst en de illustraties te benadrukken. Het zware en zwarte boekwerk blijkt – eenmaal geopend en gelezen – een toverdoos met verhalen en beelden te zijn die juist sterk contrasteert met de donkerte en het gewicht van het boekwerk zelf. Inhoud en materiële verschijningsvorm lijken met elkaar in 'gesprek' te gaan, maar het belangrijkste is dat deze vorm perfect aansluit bij de agenda van Andersen zelf; namelijk zijn wens om een fusie tot stand te brengen tussen verschillende niveaus van representatie – van realistische beschrijvingen tot metafysische droombeelden, van concreet reisverhaal tot groteske fantasie en dat met elkaar te verbinden.

Zoals Saskia de Bodt opmerkt in de inleiding van het eerdergenoemde boekje met de illustraties bij de sprookjes van Andersen, was Andersen zelf buitengewoon geïnteresseerd in prentenboeken en illustraties en verwijst hij er in zijn sprookjes en verhalen regelmatig naar. Plaatjesboeken spelen opvallend vaak een prominente rol in zijn teksten (De Bodt, p. 7) en het is dan ook niet verrassend dat Andersen zich uitdrukkelijk bemoeide met de keuze van de illustraties bij zijn sprookjes. Saskia de Bodt merkt in dat verband op, dat Andersen wat dat betreft een vooruitstrevende positie innam, omdat hij het ideaal nastreefde dat "tekst en beeld in evenwicht moesten zijn" (De Bodt, p. 8).

Gesamtkunstwerk

Omdat het debuut van Andersen, *Fodreise*, pas bij de viering van zijn 200ste verjaardag voor de tweede keer geïllustreerd werd en precies in datzelfde jaar het boekje van Saskia de Bodt over de illustraties bij de sprookjes van Andersen verscheen, is het interessant om eens te kijken in hoeverre deze allernieuwste illustraties zich verhouden tot het vinden van die balans tussen beeld en tekst. Is de moderne Deense schilder, illustrator, fotograaf en performancekunstenaar Cai-Ulrich von Platen er eigenlijk wel in geslaagd om trouw te blijven aan het karakter van de (bizarre) tekst van Andersen enerzijds en heeft hij anderzijds een evenwicht tussen tekst en beeld weten te vinden?

Al bij de eerste aanblik is het duidelijk dat Von Platen de gelijkwaardigheid van tekst en beeld nog sterker benadrukt dan Povl Christensen in 1940 deed. Er is bij Von Platen niet alleen sprake van een inhoudelijke integratie van beeld en tekst, maar ook op een materieel niveau wordt de tekst-beeld symbiose verwezenlijkt, onder andere door te spelen met de bladspiegel, het lettertype, de spatiëring, de achtergrondkleuren en de belettering. Ook de illustraties zelf zijn van een hybride soort, doordat ze soms wel, soms niet bestaan uit verschillende artistieke media. Zo zijn er tekeningen die over foto's heen zijn geprojecteerd, foto's zonder meer, tekening die op foto's zijn gebaseerd en zelfs illustraties die gebaseerd zijn op installaties die verder weinig met de tekst van Andersen te maken hebben (zie afb. 4).

Afb. 4: Links: *Fodreise* (2005) en rechts: *Ørejse* (2013).

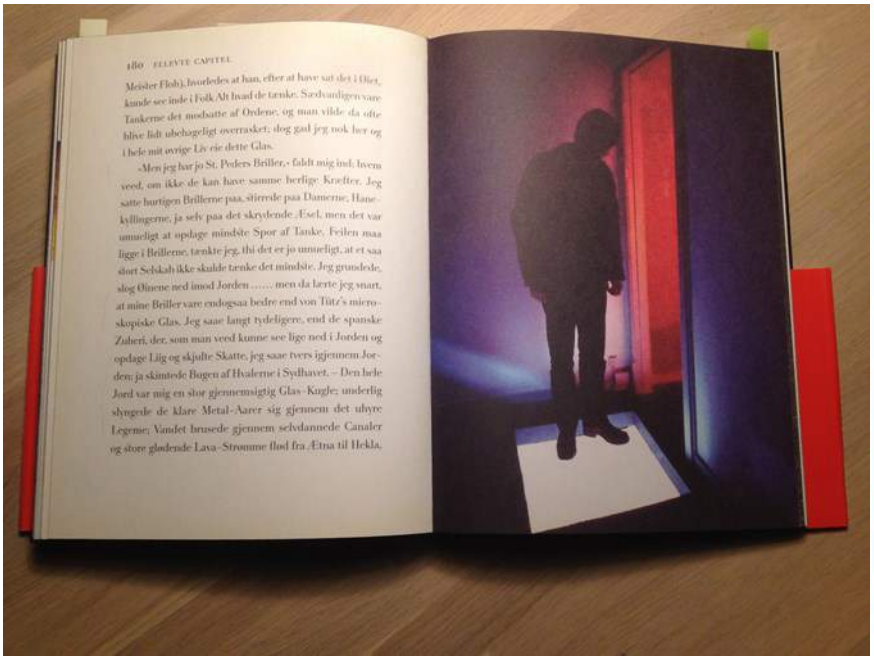

Geconcludeerd kan worden dat Von Platen iets gemaakt heeft dat op een *Gesamtkunstwerk* lijkt, hetgeen ook een verklaring is voor de specifieke vormgeving van het boek, dat in eerste instantie doet denken aan een zwart gat of een doos. Bij Von Platen zijn kijken en lezen gelijkwaardig, niet gelijkaardig, maar van een vergelijkbaar niveau. Tekst en beeld vormen samen meer dan de som der delen. Sterker nog: de illustraties zijn een zelfstandig deel van het geheel geworden, de prenten zijn kunstwerken die weliswaar op de tekst van Andersen gebaseerd zijn, maar die ook zonder de directe nabijheid van de tekst een eigen 'leven' kunnen leiden. Zo zijn afbeeldingen uit Von Platens *Fodreise* terug te vinden in de catalogus/reisverslag/performance *Ørejse* die in 2013 verscheen. Beelden die in eerste instantie als illustratie ontstonden bij Andersens *Fodreise*, werden acht jaar later hergebruikt in een zelfstandig boekje van Von Platen: *Ørejse.* Er is bij Von Platen sprake van een volmaakte emancipatie van de illustratie, dat wil zeggen dat het beeld zich heeft weten te ontdoen van het eerstgeboorterecht van de tekst en nu – net als dat voor tekst geldt – in allerlei andere contexten en situaties een eigen rol kan – en mag –spelen!

Dat we vandaag de dag met een zo geëmancipeerde blik naar zowel beeld als tekst kunnen kijken, is mede te danken aan pleitbezorgers voor het belang van het geïllustreerde boek, zoals Saskia de Bodt.

Symposium Beeldbepalende boeken, voorafgaande aan de afscheidsrede van Saskia de Bodt: vrijdag 3 november 2017, Universiteitstheater van de UvA, Nieuwe Doelenstraat 16.

Bibliografie

Andersen, Hans Christian. *Fodreise fra Holmens Canal til Østpynten af Amager i Aarene 1828 og 1829.* København: Selskabet for Grafisk Kunst og Kunstforeningen i København, 1940.

Andersen, Hans Christian. *Fodreise fra Holmens Canal til Østpynten af Amager i Aarene 1828 og 1829.* København: Forlaget Vandkunsten, 2005.

de Bodt, Saskia. *Getekend, Hans Christian Andersen, zijn geïllustreerde sprookjes in de Lage Landen.* Warnsveld: Terra Lannoo/Koninklijke Bibliotheek, 2005.

Jensen, Thorkild Borup. *H. C. Andersens eventyr i billeder. En illustrationshistorie.* Odense: Syddansk Universitetsforlag, 2004.

von Platen, Cai Ulrich. *Ørejse. Billeder og tekster vedrørende en installation.* København: Space Poetry, 2013.

Illegale immigrant wordt detective

Sara Lövestams debuutroman in Nederland

Nettie Olsthoorn

Op zondag 22 oktober startte het Nederlands Thriller Festival in Zoetermeer met een boekenfestival met auteurs uit binnen- en buitenland. Uit Zweden was Sara Lövestam aanwezig, om haar boek *De verdwenen dochter* te promoten, dat net die dag in Nederlandse vertaling verschenen was. Het is het eerste boek uit een serie van vier delen over de privédetective Kouplan, een illegale asielzoeker uit Iran.

Dit eerste deel werd bekroond tot het beste thrillerdebuut van 2015 door de Zweedse Deckarakademin, een genootschap van misdaadauteurs. Ook in Frankrijk ontving Lövestam een literaire prijs voor dit boek. In Zoetermeer kreeg ze er de gouden vleermuis voor uitgereikt.

Tijdens het Thriller Festival gaf Lövestam een presentatie over het ontstaan van het verhaal. De keuze voor de hoofdpersoon is geïnspireerd door haar verleden als docente Zweedse taalles aan immigranten met hun vaak ongelooflijke ervaringen. Ze vertelde er het volgende over: Privédetective Kouplan was in Iran een kritisch journalist. Hij vluchtte naar Zweden, na de verdwijning van zijn broer, met achterlating van zijn ouders. Na twee jaar werd zijn asielverzoek afgewezen, waarna hij de illegaliteit in verdween. Om in zijn levensonderhoud te voorzien plaatste hij de volgende advertentie: 'Privédetective. Neem contact met me op als de politie u niet kan helpen.' Zo wilde hij mensen helpen die in eenzelfde situatie zaten als hijzelf.

Lövestam wilde in eerste instantie geen serie schrijven, maar werd verrast door de hoofdpersoon. Er was bijvoorbeeld geen antwoord op een aantal vragen zoals: waar is zijn broer? Hoe vergaat het zijn vader en moeder? En waar komt zijn ongewone naam vandaan? Als zij dit allemaal in één boek had willen verwerken, dan zou het eigenlijke verhaal, namelijk dat over het verdwenen meisje uit de titel, naar de achtergrond zijn geduwd. Haar verdwijning heeft te maken met de relatie tussen moeder en dochter. Meer dan dat wilde Lövestam er niet over loslaten, want dan zou ze te veel verklappen.

In reactie op een vraag uit het publiek over het feit dat een illegale immigrant de held van het verhaal is, zei ze dat dat niet heeft geleid tot veel negatieve reacties in Zweden. Zeker ook geen politiek gerelateerd commentaar, wat Lövestam eigenlijk wel had verwacht. Maar, zo sprak ze: 'Racists don't read novels, because they're longer than 140 characters, like a tweet.'

Sara Lövestam – *De verdwenen dochter* (originele titel: *Sanning mot modifikation*)
Nederlandse vertaling (2017): Edith Sybesma/uitgeverij Stortebeeker
www.nederlandsthrillerfestival.nl

Een fika bij Fika – Noorderlicht Testpanel

Saskia Massink

Mijn moeder en ik hebben een soort traditie: zo veel mogelijk verschillende lunchrooms uitproberen. Wanneer ze op bezoek komt of ik bij haar ben, zoeken we een van onze favoriete lunchrooms op om daar al lunchend bij te praten. Dus toen de redactie van Noorderlicht met het idee kwam om een testpanel te doen bij lunch- en borrelcafé Fika in Nijmegen kon ik het simpelweg niet weerstaan om me daarvoor als vrijwilliger te melden. En ik kan alvast verklappen: de andere redactieleden hebben wat gemist!

Slechts vijftien minuten lopen vanaf het station werden wij begroet door mooie blauwe neonletters die erg gepast doen denken aan oude Noordse runen. Ze spellen de naam van onze bestemming: Fika. Voor degenen die er niet bekend mee zijn: *fika* is een Zweeds woord en staat voor samenkomen met familie en vrienden rond drie of vier uur 's middags om samen koffie te drinken en een gebakje te eten. Een uitgebreide koffiepauze dus! Dit is ook de indruk die ik meteen kreeg toen ik het café binnenkwam.

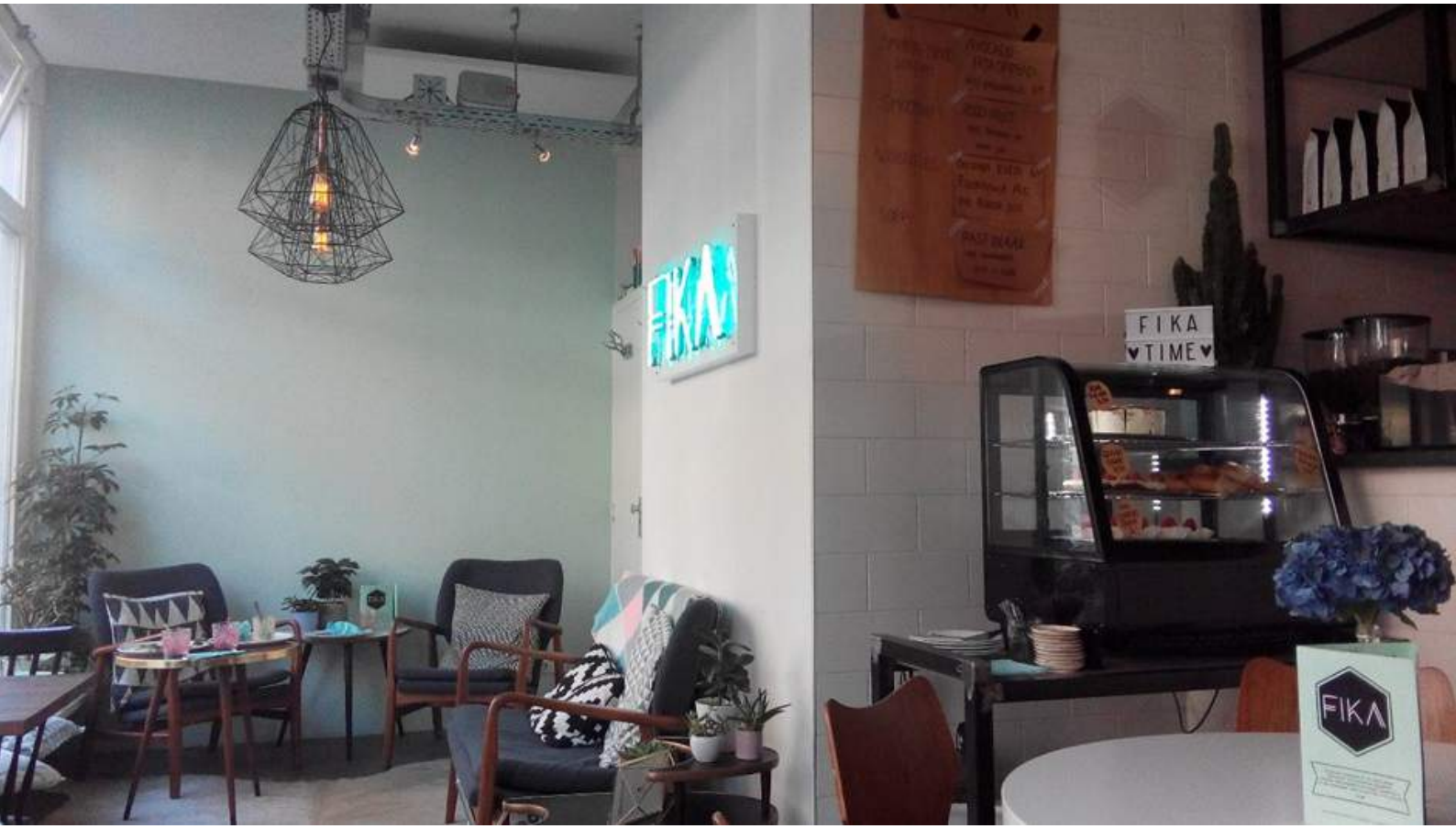

Het eerste dat me opviel toen ik een beetje rondkeek aan onze tafel was het enorme gewei dat aan de achterste wand in warm licht aan muur hing. Het gaf al meteen een prettige sfeer; een beetje alsof je in een hutje in het koude Zweedse of Noorse landschap verblijft. Deze gemoedelijke sfeer werd nog eens versterkt door de inrichting van het café. Aan de linkerkant na binnenkomst is een gezellig hoekje ingedeeld met comfortabele stoelen en een bank met kussens. Het is een soort kleine woonkamer die je meteen thuis doet voelen; het geeft een prettigere sfeer wetende dat je net als thuis met familie en vrienden op de bank een kopje koffie kan drinken. De grote hoeveelheid licht, de lichte tinten in de decoratie en de faux dierenvellen op de grond doen het meteen erg Zweeds aanzien.

Ook niet te missen was de vitrine met onder andere red velvet cake en typische Zweedse *kanelbullar*, die er erg lekker uit zagen. Met de wetenschap dat we een lunch voor de boeg hadden, hadden we lichtjes ontbeten, dus bij dat aanzicht begonnen onze buikjes al aardig te rommelen. Dit leidde ons al snel naar de kaart. Bij het lezen van de kaart werd duidelijk dat Scandinavisch geïnspireerde hapjes zich niet beperken tot *kanelbullar* of Noorse zalm. Van soep tot borrelplankjes en ontbijt; alles was herkenbaar Scandinavisch eten.

Toch is er wel één optie die eruit sprong: *smørrebrød* of *smörrebröd*. *Smörrebröd* is een plak vers brood met daarop een soort flatgebouwtje aan ingrediënten. En daar gingen we voor. Mijn moeder koos *smörrebröd* met Zweedse garnalensalade en eentje met ossenworst, terwijl ik mijn zinnen had gezet op *smörrebröd* met serrano-ham. Ondertussen kan gekozen worden voor een aantal drankjes die je in een gewoon café niet kan vinden, zoals verschillende soorten bessensap en mijn nieuwe favoriete drankje: vlierbloesemlimonade.

Ondanks de drukte hebben we niet lang hoeven wachten voordat het tijd was voor de lunch. De bediening werkte die dag duidelijk hard om iedereen in het café – zowel binnen als buiten—zo snel en goed mogelijk te bedienen. En dat is gelukt, want daar kwam het eten.

De beschrijving *rijkelijk belegde boterhammen* was een understatement. Wat ons gepresenteerd werd kon ik alleen maar beschrijven als kunst. Elke combinatie van ingrediënten – die overigens allemaal vers waren – klopte perfect, zowel qua smaak als qua opmaak. Niks teveel, niks te weinig. We hebben van elke hap genoten! De versheid en de perfecte verhouding van de ingrediënten kwamen ook terug in de smoothies die we als toetje hadden besteld. Daar waren we natuurlijk wel erg nieuwsgierig naar geworden na het zien van de speciale aanbiedingen die boven de vitrine met *kanelbullar* hingen.

De combinatie van het heerlijke eten, de gemoedelijke sfeer en de vriendelijke, geduldige bediening maakten deze lunch absoluut geslaagd! Dus als je zin hebt in écht Scandinavisch eten, laat de Ikea dan misschien een keertje links liggen en kies voor een verse lunch bij café Fika in Nijmegen!

www.fika-nijmegen.nl

‘Tante’ Lissan vertelt

Helen van der Reijden

Elke student Scandinavisch kent Nordom, de studievereniging die onder andere leuke borrels en studiereizen organiseert. Maar wie weet hoe Nordom ooit is opgericht? Hoewel het geen jubileumjaar is, vonden wij het toch tijd om onze kennis een beetje te bij te spijkeren. Daarom een gesprek met Nordom-oprichter van het eerste uur: Lissan Taal-Apelqvist.

Laten we maar meteen beginnen bij het begin, waarom is Nordom ontstaan?

‘Toen ik begon aan de studie, was er geen overkoepelende studievereniging. Een paar jaar eerder was de studievereniging Absolut Lagom ter ziele gegaan en nu was er alleen nog Det Norske Selskap, wat, niet verrassend, alleen voor studenten Noors was. Aangemoedigd door docenten heb ik, samen met Rieko Silfhout en Roelien Kramer dus Nordom opgericht, op 1 januari 2000. Het was heel belangrijk voor ons dat we niet te hard van stapel zouden lopen. We wilden een paar activiteiten per jaar organiseren en daar onze focus op leggen. Ook gaven we vanaf het begin de Omnorden uit. Een aparte reiscommissie en bladcommissie waren er nog niet. Omdat we zelf nog studenten waren, moest het voor ons wel naast de studie te doen zijn, en misschien wel het belangrijkste, zou de studievereniging aanslaan bij de andere studenten?’

Welke activiteiten hebben jullie zoal georganiseerd?

‘Dat zijn onder andere het Jul(e)bord en de studiereis. Voor de studiereis werd als bestemming IJsland gekozen. Dat dit iets te ambitieus was, bleek toen de reis uiteindelijk eindigde in Harderwijk, waar overigens wel een standbeeld van Carl Linneaus is te bewonderen. Ook gaf An Duits, toentertijd docente Zweeds, nog een lezing tijdens de studiereis.

Ook organiseerden we in maart 2000 de Scandinavistendagen. Toen wisten we zelfs een spreker van de Faeröer te regelen. Die Scandinavistendagen waren een best wel groot symposium, waarvoor we ook veel sponsoren hadden geregeld. Zo konden we tenminste een leuke, knusse zaal huren en eten en drinken verzorgen.’

Activiteiten als Midsommar en het Luciakoor zijn dus later gekomen?

‘Klopt. Het Luciakoor kwam in elk geval pas toen ik al klaar was met de studie. Lotta Lagerberg, toentertijd invaldocente Zweeds en Annette Ölander hebben dit koor opgericht, want Lotta kon goed zingen. Ik heb er zelf nooit in gezongen, maar als bestuurslid heb ik het wel gefaciliteerd.’

Hoe was de relatie met Det Norske Selskap?

‘Dat was wel leuk ja. Zij waren eerst fel tegen de oprichting van Nordom en besloten onze activiteiten te boycotten. Ook gaven ze een pamfletje uit waarin de spot werd gedreven met Nordom, al kon dit niet de waardering krijgen van enkele docenten. Ik weet niet hoe serieus ze waren, of ze oprecht negatief stonden tegenover Nordom, of slechts een beetje wilden stangen. Ik kon het in elk geval goed vinden met de leden van Det Norske Selskap. Hun tegenstand duurde ook niet lang geloof ik. Zij waren ook erg klein, slechts vier jongens en een meisje. Later kwam Ernie Ramaker, eerst harde kernlid van Det Norske Selskap, zelfs in het bestuur van Nordom.’

Heb je misschien nog een leuke anekdote?

‘In de beginjaren van Nordom werkte er nog een docente IJslands aan de UvA. IJslands en Fins bestonden toen nog als keuzevakken. Die IJslandse docente kon heel leuk vertellen, zij kende al die saga’s. Toen hebben we dus een keer een vertelavond georganiseerd, met eten erbij. Dat was heel gezellig. Het was een soort oma vertelt.’

Tot slot wil Lissan graag nog kwijt dat ze een studievereniging heel waardevol vindt. Toen zij studeerde, hadden de studenten Deens, Noors en Zweeds minder vakken samen in het eerste jaar, dan de studenten nu. Voor het contact leggen waren de activiteiten van een studievereniging dus heel handig. Een studievereniging is dus heel goed voor de gezelligheid en moet zeker blijven bestaan.

Dat ‘harde kernlid van Det Norske Selskap’ heeft ons ook voorzien van de nodige informatie over het begin van onze studievereniging. Lees op de volgende twee pagina’s hoe zij zich verzetten tegen de komst van Nordom!

Het borstbeeld van Linnaeus in Harderwijk

Opa vertelt

Ernie Ramaker

In 2005 schreef ik een stukje over de oprichting van Nordom rond de millenniumwisseling omdat niemand van het toenmalige bestuur eigenlijk wist hoe de studievereniging was ontstaan. Want al was ik er slechts zijdelings bij betrokken, ik wist het nog wel.

Nu beginnen we het moment te naderen dat de bestuursleden nog niet geboren waren toen Nordom het levenslicht zag. Tijd voor een nieuwe versie van de ontstaansgeschiedenis van de studievereniging van Scandinavistiek, die ik destijds *Een gekleurde geschiedenis van Nordom* noemde vanwege de ingewikkelde rol die ik erbij speelde. Nu lijkt een passender titel me *Opa vertelt*. Het begint met het artikeltje dat ik in 2005 naar aanleiding van het eerste lustrum schreef, en daarna vertel ik wat meer over de jaren dat ik zelf in het bestuur zat, ongeveer van 2003 tot 2006.

In de laatste jaren van de 20e eeuw studeerde ik Noors en was ik lid van Det norske selskap med -p (DNSMP), genoemd naar Det norske Selskab, een genootschap van Noorse studenten in Kopenhagen rond 1800, maar in onze versie natuurlijk niet met zo'n onnoorse b op het eind. Vandaar Det norske selskap med -p. DNSMP was een besloten gezelschap van vier mannelijke studenten Noors (vrouwen mochten *ikke-permanent medlem* worden). We hielden ons bezig met het maken van een prikbordkrantje, de *Oppløsnings Tidende*, waarin we op de voor ons kenmerkende lichtpuberale en politiek incorrecte, maar altijd erudiete wijze ernstige zaken aan de kaak stelden, zoals de houding van de Zweedse regering in de Tweede Wereldoorlog en de veronderstelde gelijkheid van man en vrouw. Het is onnodig om te zeggen dat de beste *Tidende*s tijdens nachtelijke drink- en rookgelagen tot stand kwamen. De stukjes kwamen ons af en toe op een berisping van het bevoegd gezag te staan, of we kregen ruzie met vrouwen of Zweden die het allemaal iets te letterlijk namen. Maar het was wel bijna geheel in het Noors, en daar ging het ook om.

Volgens een stukje dat al tijden op de website staat, is Nordom opgericht op 1 januari 2000. Dat klinkt natuurlijk mooi, maar uit mijn mailarchief blijkt dat er eind 1999 al sprake was van een vereniging met die naam. Het was een initiatief van onder anderen Lissan Taal-Apelqvist en Rieko van Silfhout. Omdat DNSMP, volgens zijn eigen visie althans, verantwoordelijk was voor het verdwijnen van de oude studievereniging Absolut Lagom, en omdat we natuurlijk niet anders konden dan tegen een *mainstream* politiek correcte studievereniging aan schoppen, zijn we in het begin niet zo aardig voor Nordom geweest. We zagen ze vooral als concurrenten, omdat zij ook een blad maakten. Door middel van een venijnig maar briljant schotschrift getiteld *Nordød* van de hand van DNSMP's huisfilosoof Carlo wilden we Nordom een snelle en pijnlijke dood laten sterven. Het hele artikel zal ik u besparen, maar "opdat u niet met uw fl. 10,- uw overtocht naar het dodenrijk betaalt" lijkt me een veelzeggend citaat. Henk was er erg boos over.

Ondanks de stevige tegenwerking van DNSMP hield Nordom vol. Ze organiseerden filmavonden (de eerste was *Fucking Åmål*, zonder ondertiteling en met vijf bezoekers in een enorme zaal) en bleven een blad uitgeven. De Scandinavistendagen van maart 2000 in Amsterdam brachten toenadering: Nordommers en DNSMP'ers werkten samen bij het organiseren van die dagen, en dat ging eigenlijk best goed. We spraken af om eens te kijken of we niet wat vaker samen iets konden doen. Op 14 april 2000 werd de vrede officieel getekend tijdens een genoeglijke avond in een tapasbar en een kroeg in de Pijp. We richtten een activiteitencommissie op, Nordom med -p, met de bedoeling om iets groots te organiseren. Niet gehinderd door realiteitszin begonnen we voorbereidingen te treffen voor reizen naar Finland en IJsland. Dat bleek na enige tijd toch allemaal niet zo haalbaar, waarna de doelstellingen ietwat naar beneden werden bijgesteld: in mei 2001 gingen we een paar dagen naar Harderwijk, waar Linnaeus immers had gestudeerd. Op zichzelf was dat een erg geslaagde studiereis, en er was zelfs een standbeeldje van Linnaeus.

Zo kabbelde het nog een paar jaar door, en ergens rond 2003 ben ik formeel lid geworden van Nordom. DNSMP was inmiddels een schim van zichzelf, en sindsdien is er weinig meer van het 'gezelschap met de p' (zoals Henk ons ooit tijdens een introductiedag met een veelzeggende blik aanduidde) vernomen, al ligt opheffing statutair een beetje moeilijk.

Nordom was toen nog geen officiële vereniging en de taakverdeling in het bestuur was niet erg vastomlijnd. In ieder geval maakte ik een website, want dat kon ik een beetje, en van het een kwam het ander: ik was ineens bestuurslid. Ik geloof dat ik me secretaris noemde, maar dat weet ik niet zo precies meer. We vergaderden bij mij of bij andere bestuursleden thuis, en daar maakten we ook het (naamloze) blad met behulp van een kleurenprinter en een nietmachine. We waren een stuk serieuzer dan in de DNSMP-tijd, maar ook bij Nordom was er ruimte voor kwajongensstreken. Bij het in elkaar zetten van het blad hadden we één exemplaar gemaakt waarin we een artikel van de hand van voorzitter Stefan hadden voorzien van tientallen taalfouten. En dat hadden we naar hem gestuurd. Hij was woedend, maar kon er achteraf gelukkig wel om lachen.

We organiseerden filmavonden, introductiefietstochten, 17. maivieringen, julebord, kubbtoernooien en zelfs hele filmnachten, maar ons grootste wapenfeit uit die tijd is de organisatie van de Faeröerdagen op 12 en 13 oktober 2004. Er waren sprekers uit Groningen en Denemarken en we hadden zelfs een echte Faeröerder ingevlogen om te vertellen over zijn taal en cultuur. In de roes van succes wilden we het jaar daarop de Samidagen houden, maar die zijn nooit zo van de grond gekomen. Misschien was de fut eruit.

Faeröerder Niels-Bo Vogensen houdt een praatje op de Faeröerdagen.

In 2005 ging ik werken en staakte ik mijn bestuursactiviteiten, al heb ik de website nog jaren daarna bijgehouden. Pas na mijn tijd is Nordom een echte vereniging geworden met statuten en een jaarvergadering. Dat vonden wij toen allemaal niet zo nodig. Desondanks heeft Nordom het goed volgehouden. Als we dat in het begin geweten hadden, had DNSMP zijn strijd stevig opgevoerd en had dit artikel in de *Oppløsnings Tidende* gestaan in plaats van *Noorderlicht*. Så det så.

De mythe van de muur

Johan van Hameren

De dag begon warrig, maar alle goden voelden dat het een belangrijke dag zou worden.

En ze hadden zeker gelijk.

De goden zaten bij elkaar in Odins hal, aan een enorme gouden tafel, met Odin aan het hoofd. De Alvader wachtte even tot het geroezemoes van de goden voorbij was, en begon toen zijn verhaal.

“Goden, welkom in mijn hal. Zoals jullie terecht vermoeden, heb ik jullie hier niet voor niets laten komen. De oorlog tussen de Aesir en de Vanir is voorbij, maar onze muur is nog steeds zwaar beschadigd. We moeten een manier vinden om de muur rond Asgard op te bouwen. Zonder muur zijn we kwetsbaar voor allerlei gespuis, met name de ijsreuzen.”

“Wat?!” gilde Loki. “Steen voor steen? Ik haat bouwen. Dat gaat echt niet gebeuren.” Hij keek Odin even aan. “Nee, sorry, Odin, maar dit gaat hem niet worden. Je zoekt maar lekker een andere bouwer dan mij, en—” maar toen werd Loki plotseling stil, want een idee zo sluw en slim ontsprong in zijn ondeugende hoofd, dat hij niets meer kon zeggen. Hij dacht eventjes aan zijn ideetje, maar hij hoefde helemaal niet lang te denken. “Doei,” zei hij, en met een vingerknip verdween hij naar Odin-weet-waar.

Maar eigenlijk had Odin geen flauw idee waarnaar Loki zo haastig vertrok. Odin haalde zijn schouders op. Loki deed wel vaker rare dingen.

Wat volgde waren uren van gediscussieer en geklets. De goden kwamen met allerlei voorstellen. Van de slimme en praktische tot de belachelijke en gekke. Maar na een halve dag overleg, kwam er uiteindelijk nog niets op tafel. Odin zag het allemaal aan en zuchtte. Soms waren de goden maar een ongeregeld zooitje. Zoveel goden, zoveel meningen. Hoe zouden ze in godensnaam de muur herbouwen?

Een koude herfstbries vloeide Odins hal binnen, toen de deuren openvlogen. Loki trad naar binnen, maakte een buiging, en zei, “Tadaa!” Hij stapte opzij, en liet zijn nieuwe vriend naar binnen. Hij was een man, lang, breed, met een riem waaraan allerlei werktuigen hingen die nodig waren voor houwwerk. De man droeg een warme muts, met daaronder kleine oogjes. Oogjes voor detail, dat kon zelfs de blinde Hod zien.

“Een bouwer,” concludeerde Thor.

“Een geniale conclusie,” zei Loki met zoveel sarcasme als hij kon opbrengen. “En niet alleen de conclusie is geniaal, ook deze bouwer hier is geniaal. En luister eens goed, goden, want hier komt een geniaal plan. Blijf lekker op jullie luie godenkonten zitten, en laat deze waarde heer de muur herbouwen.”

Thor liet een klein lachje horen. “Ja vast, helemaal alleen, zeker?”

“Nee,” zei de bouwer, “ik heb mijn paard ook meegenomen.”

Er was iets in de stem van de bouwer wat Odin niet aanstond. Hij kon zijn vinger er niet op leggen, maar deze man had zeker een vreemde stem, en hij keek ook zo vreemd uit zijn ogen. Odin was er bijna zeker van dat er iets achter die ogen schuilging. Maar wat dat was… Nee, Odin vertrouwde de bouwer niet meteen. Hier zat iets achter. “Wat zit hierachter, Loki?”

“Een contract,” zei Loki. “Elke vakman tekent een contract met zijn werkgever, dat weet iedereen.”

Freya, die tot dan toe stil was geweest, sprak nu. “Een contract. Hm… Wat wil hij ervoor terug? Goud? Zilver? Edelstenen?”

Loki stak zijn handen in zijn zakken en leunde tegen de muur. “Oh, niks bijzonders. Hij wil alleen de zon, de maan en jou.”

“Wat?!” Odin stond op van zijn troon, en deed een stap naar de vreemde bouwer. “Dat is een enorme prijs die wij moeten betalen.”

“Muren zijn duur,” zei de bouwer.

“Maar niet zó duur!”

“Prima,” zei de bouwer. Hij draaide zich om en deed een stap naar buiten. “Tot Ragnarok dan!”

“Niks daarvan.” Loki knipte nogmaals met zijn vingers. De bouwer liep met zijn neus tegen een onzichtbare muur op. De deuren van Odins hal sloegen dicht. “Overleg,” zei Loki.

“Mijn waarde Loki,” zei Odin, terwijl hij de god diep in zijn ogen keek. “Ik snap dat je dit alles met de beste wil in de negen werelden geregeld hebt, en ik bedank je daar hartelijk voor. Maar de zon, de maan, en…” Hij keek even naar Freya, die fronsend terugkeek. “Wat wil hij überhaupt met Freya?”

Loki slikte en keek naar de grond. “Eh… laten we het daar maar niet over hebben.”

Maar Freya had geen enkele moeite om zich voor te stellen wat de ruige bouwer met haar zou doen. Ze was niet voor niets de godin van de liefde en schoonheid. Ze snoof als een wild paard. “Dat gaat écht niet gebeuren!”

Loki hief zijn handen op alsof hij bang was dat Freya hem aan zou vliegen. “Kalm aan, Freya. Ik heb een idee.”

Freya schudde haar hoofd.

“Vertel,” zei Odin.

Een glimlachje speelde om Loki’s mond. “Wat nou als we zeggen dat hij de muur binnen één enkele winter af moet hebben? Niemand kan dat doen. Ha! Ik denk dat hij nauwelijks halverwege zou komen. Maar dat is niet erg, want dan hebben wij alvast een halve *gratis* muur. Een goed begin is het halve werk, en het halve werk zal ervoor zorgen dat wij de muur zelf snel af kunnen maken. Dus, Odin, wat zeg je me daarvan?”

Na deze woorden moest Odin écht even denken. Natuurlijk wilde hij niet de zon, de maan en Freya missen. Maar de gedachte van een gratis muur beviel hem ook zeer. Uiteindelijk moesten hij en de andere goden toch een muur hebben, en na het vruchteloze overleg was Odin er zeker van dat het moeilijk zou worden om samen de muur van de grond af op te bouwen.

Freya vond het niks dat Odin zo stil was. Ze wierp hem een wanhopige blik toe. “Je bent toch niet serieus aan het nadenken over Loki’s voorstel? Nou?”

Odin sloot zijn ogen en knikte. “Dat ben ik zeker wel, en ik heb besloten. Geen mens kan in één winter een muur om Asgard bouwen. Dat is onmogelijk. Ik zeg dat we Loki’s voorstel aannemen. Met deze voorwaarden kunnen we niets verliezen.” Hij keek even naar Freya. “Echt niet, Freya.”

Langzaamaan begon Freya rood aan te lopen. Ze was woedend, maar ze wist ook dat het woord van de Alvader wet is. Daarom kon ze niets anders doen dan haar neus ophalen, haar armen over elkaar heen slaan en fronsen—heel veel fronsen.

En zo begon de bouwer aan zijn werk. Dag na dag, week na week, hakte hij stenen uit in de steengroeve, sleepte ze met zijn paard naar de muur in de maak, en schoof ze op hun juiste plek als Legosteentjes. De man tilde de enorme steenblokken op en plaatste ze perfect waterpas—helemaal zelf! En zijn paard toonde ook een enorme kracht, wanneer de bouwer de steenblokken achter hem bond, en het paard dan in een ontspannen drafje de blokken over de sneeuw sleepte.

Hak, sleep, klik. Hak, sleep, klik. Hak, sleep, klik.

Natuurlijk begonnen de goden erg nerveus te worden, terwijl ze de bouwer zo aan het werk zagen. Ze konden niet één druppeltje zweet op zijn voorhoofd zien. Odin aaide zijn baard terwijl hij stil nadacht. Hij dacht na over een verklaring hoe de bouwer en zijn paard zo enorm sterk en capabel konden zijn. Er moest meer achter zitten dan slechts jarenlange ervaring. Maar die kleine gedachte werd overschaduwd door een steeds groter groeiende angst. Wat als de bouwer het zou redden?

Precies dat wat Odin vreesde, gebeurde. De laatste dag van de winter brak aan. Er moest nog slechts één steen op zijn plek komen te liggen.

Odin had genoeg gezien. “LOKI!” schreeuwde hij, terwijl hij recht naast hem stond. Hij greep de god van trucjes bij zijn kippennekje en wurgde hem bijna. “Los dit op, stuk verdriet,” bulderde Odin. “Het maakt me niet uit hoe, maar zorg dat wij de zon, de maan en bovenal Freya niet kwijtraken. Of anders…”

“Yessir,” zei Loki al spartelend en zonder lucht.

Zo snel als hij kon rende Loki naar de steengroeve. Terwijl hij zich tussen de naaldbomen verschool, zag hij dat de bouwer de laatste steen net uitgehouwen had. Hij was bezig het grote grijze blok vast te maken aan de slee die getrokken werd door zijn paard.

Ondanks de stress, kwam er een voorzichtig lachje op Loki’s gezicht. Hij had een plan. Zo stil als hij kon trok hij zich terug tussen de bomen.

De bouwer neuriede de melodie van *We Will Rock You*, terwijl hij bezig was de steen vast te maken. Zijn paard stond er rustig bij, zijn hoofd afgewend van de koude wind.

Plotseling echode er een vreemd geluid door de vallei. Het paard hief zijn hoofd op, en draaide zijn oortjes naar de bron ervan. Het was het mooiste, liefste gehinnik wat hij ooit had gehoord. Tegen de vallende sneeuw en de witte heuvels zag hij de vage contouren van een ander paard. Het gehinnik klonk nogmaals, en het paard wist het zeker; daar was een lieve merrie die wat gezelschap wilde.

“Ho! Ho! Wat doe je daar?” riep de bouwer, toen het paard steigerde. De bouwer probeerde het dier bij de teugels te vatten, maar het schudde zich los van zijn tuig, steigerde nogmaals, en galoppeerde weg van zijn baasje—en naar de aantrekkelijke merrie.

Toen het laatste licht achter de horizon verdween, wist de bouwer dat hij verloren had. De winter was voorbij, en de muur was niet af. Maar hij liet het er niet bij zitten. Hij wist dat wilde paarden hier niet voorkwamen, en hij vond het wel heel toevallig dat nét bij de laatste steen zoiets catastrofaals gebeurde. Nee, de bouwer wist dat er opzet in het spel was, en hij stoof naar Odins hal.

“Ik eis een verklaring hiervoor!” brulde de bouwer naar de goden. “Dit is bedrog, jullie hebben mij verraden!”

“Hoe dan?” vroeg Thor, terwijl hij langzaam zijn hamer uit zijn riem pakte.

“Mijn paard! Het is weg!”

“En wat hebben wij daarmee te maken?” zei Odin.

“AAAAAARG!” de bouwer werd verblind door woede. Hij schudde zijn menselijke vorm af, groeide langer en breder, net als zijn baard. Het duurde niet lang totdat er een enorme reus in Odins hal stond.

“Ik had het kunnen weten,” zei Odin, terwijl hij zijn speer oppakte. *Tot Ragnarok dan.*

Maar Odin hoefde niets te doen. Thor sprong op, hief zijn hamer hoog, en bracht hem neer op de schedel van de bouwer-reus.

Een moment later was de bouwer-reus geen bouwer en geen reus meer, maar een enorm obstakel in de deuropening.

“Zo, daar zijn we ook weer vanaf,” zei Thor.

Freya slaakte een zucht van opluchting, en misschien deden de zon en de maan dat ook.

Maanden gingen voorbij, zonder dat Loki opdook (niet dat iemand dat erg vond). Tot plots, tijdens de nieuwe winter, hij Odins hal binnenstapte, vermoeid en met een touw in zijn hand.

“Wat heeft dit te betekenen?” Zei Odin, terwijl Loki zijn nieuwe vriend liet zien. Het was een veulentje, grijs met zwarte manen. Maar het meest bijzondere aan het kleine diertje was dat het niet vier, maar ácht benen had, met hoeven die klip-klopten op de gouden vloer.

“Dit is Sleipnir,” zei Loki. “Ik wil hem aan jou geven. Gewoon, weet je wel, als goedmakertje.”

Odin bekeek het paardje aandachtig. Het was klein, maar stevig en gespierd. Odin knikte goedkeurend. “Je zonden zullen niet vergeten worden, Loki, maar voor nu dank ik je.”

Loki maakte een kleine buiging en draaide zich om, maar voordat hij weg kon lopen, had Odin nog één laatste vraag.

“Hoe ben je eigenlijk aan zo’n vreemd wezen gekomen?”

Loki glimlachte nerveus, en een blos verscheen op zijn wangen. “Alvader, laten we het daar maar niet over hebben...”

Drie Nordommers in Lund

Drie studenten Zweeds zijn op Erasmusavontuur in Lund en vertellen wat over de stad, hun ervaringen en de universiteit. Aan het woord zijn Carmen Poort, Jelle van der Vegt en Roos Kamies.

Beschrijf Lund in drie woorden

Carmen: 'Falafel, studentenverenigingen en klimop.'

Jelle: 'Klein, internationaal, Zweeds.'

Roos: 'Mooi, heuvelachtig, vriendelijk.'

Waar staat Lund bekend om?

Carmen: 'Waarschijnlijk de Domkyrka: een hele mooie, grote kathedraal. En ook flink oud: de kerk is gebouwd in de 12e eeuw. Of anders: het gebouw van de universiteitsbibliotheek. Vooral als de bladeren verkleuren is de buitenkant prachtig om te zien.'

Jelle: 'Lund is ook heel dicht bij Kopenhagen en Malmö, waar ook genoeg te doen is.'

Roos: 'Verder heb je de botanische tuin, die natuurlijk het mooist is in de zomer, en een aantal musea die voor studenten lekker goedkoop (of zelfs gratis) zijn.'

Welke vakken volgen jullie?

Carmen: 'An Introduction to Icelandic, Intermedial Culture Studies, Intellectual Property and Digital Information, en European Studies: Contemporary Europe.'

Jelle: 'IJslands, Fonetiek, Talen van de wereld, Taalverwerving van kinderen en volwassenen, en als extra vak: Geschiedenis, samenleving en cultuur van Denemarken.'

Roos: 'Ik volg het eerste semester van "Intermedia studies." In de intermediale studies wordt gekeken naar hoe verschillende soorten media invloed hebben op de inhoud van een (kunst)werk en hoe betekenis eigenlijk ontstaat. Foucault kwam dus weer voorbij met zijn boompjestheorie (semiotiek), maar er wordt ook gekeken naar hoe de verschillende media in het werk met elkaar verweven zijn. Beetje abstract soms, maar zeer interessant!'

Waar moesten jullie het meest aan wennen?

Carmen: 'Ik moest hier opnieuw wennen aan fietsen; iedereen fietst in Lund, zoals in Nederland, maar de 'omafiets' kent men niet en bovendien is het hier lang niet zo vlak als wij gewend zijn. De Zweedse regels waren ook iets waar ik aan moest wennen. Strikt beleid, persoonsnummers, enorme rijen en het uitgaansleven dat overal stipt om 2 uur stopt – ik ben er nog steeds geen fan van.'

Jelle: 'Hoe veel vrije tijd en hoe weinig college ik heb.'

Roos: 'Dat ik opeens per les meer dan honderd pagina's moet lezen ter voorbereiding. Ook de vele essays die ik hier moet schrijven zijn even slikken, maar natuurlijk wel zeer goed voor mijn Zweeds. Dat het niveau van universiteiten in Zweden lager ligt dan in Nederland is voor mijn studie hier in ieder geval niet waar.'

Wat zijn volgens jullie de onontdekte pareltjes van Lund?

Carmen: **‘**Velen zullen zeggen dat ik aan de andere kant van de wereld woon, met de 15 minuten die ik nodig heb om naar het centrum te fietsen – maar eigenlijk is Gunnesbo, zoals het heet, hartstikke fijn. Wat veel mensen namelijk niet weten, is dat je met 10 minuten de andere kant op lopen aan de rand van de stad bent, waar je heerlijk een wandeling kunt maken in een stukje beschermd natuurgebied. *Nöbbelövs mosse* wordt een ‘restant uit de ijstijd’ genoemd en heeft interessante geografische en biologische kenmerken.’

Jelle: **‘**Drottens kyrkoruin. In het centrum van Lund onder een restaurant zijn de ruïnes van de oudst gevonden kerk van Skåne verborgen. Er zijn naar mijn weten maar weinig mensen die van deze ruïnes op de hoogte zijn. Dat komt hoogstwaarschijnlijk door het feit dat er niet heel duidelijk staat aangegeven waar en vooral wat het is. Op de gevel van het restaurant waaronder de ruïnes zich bevinden staat namelijk wel groot Drottens Kyrkoruïn, maar dat is het. Zelfs bij binnenkomst is het nog niet heel duidelijk wat het is. Daar kom je pas achter als je helemaal naar achter loopt en via een wenteltrap naar beneden gaat.’

Roos: **‘**Ebbas Skafferi, een instagram-waardig caféetje in de buurt van het station. Ze serveren hun thee op die heerlijk Zweedse down-to-earth manier. Oftewel: pak gewoon alles zelf maar, de mokken staan daar, de potten heet water dáár en de theezakjes liggen daar ook ergens. Ook niet geheel onbelangrijk is dat ze hun heerlijke brownies echt in belachelijk grote porties snijden.’

De universiteitsbibliotheek van Lund

Waarom zou iedereen eens naar Lund moeten?

Carmen: ‘Lund is gewoon een heel leuk stadje, waar je zowel de Zweedse cultuur als een levendige internationale cultuur kunt leren kennen. Daarnaast heeft de stad mooie gebouwen, een leuk studentenleven (waarschijnlijk het goedkoopste bier van Zweden!) en ligt het natuurlijk dichtbij alle pracht die Zweden te bieden heeft.’

Jelle: ‘Ik zou eigenlijk niet iedereen willen aanbevelen om als toerist naar Lund te komen. Het stadje is namelijk erg klein en er is relatief weinig te zien. Nee, dan kan men beter naar Kopenhagen, Oslo of Stockholm gaan. Dat gezegd hebbende: ik raad het iedereen aan om op Erasmus hierheen te komen! De stad heeft namelijk een zeer rijk studentenleven, met de vele “Nationer” (soort studieverenigingen) die super veel leuke activiteiten en feestjes organiseren. Daarbij zit je in Lund vlak bij Malmö en Göteborg in Zweden en als je de Öresundsbrug overgaat ben je in Kopenhagen. Daarnaast gaat er een rechtstreekse trein naar Stockholm, waar je in 4,5 uur kan zijn. Er gaat zelfs een busverbinding naar Oslo! In Lund ben je dus flexibel als het gaat om reisjes.’

Roos: ‘Als Eramus-stad is Lund echt aan te raden! De stad heeft een zeer fijne sfeer met een uitgebreid studentenleven. Lund is eigenlijk voor en door studenten, met activiteiten vanuit de studies zelf, allerlei facebookpagina’s die leuke dingen op touw zetten, en natuurlijk de “nations” (studieverenigingen, maar dan anders) die allerlei dingen organiseren en waar je gezellig een keer uit eten kan gaan met een film erbij.’

Noorderzicht

Faeröer

Debbie Rensen

‘Twee zomers heb ik vele delen van Denemarken ontdekt, niet alleen tijdens mijn zomerschool in Odense, maar ook de paar dagen die ik toen doorbracht op de Faeröer eilanden. Ik was er die zomer op de warmste dagen van het jaar, dus heb ik volop genoten van de mooie natuur door de eilanden rond te reizen en wat te hiken. De Faeröer eilanden zijn - buiten Groenland - misschien wel een van de minst toeristische plekken in Denemarken, maar zeker wel een van de mooiste.’

Noors op Maat & De Noorse Boekwinkel

De Noorse Boekwinkel is open

Op zoek naar een leuk kado voor Sinterklaas of Kerst? Kom naar de Noorse Boekwinkel!
De Noorse Boekwinkel is open op afspraak. Als je niet in de buurt woont kan je ook je boeken, cd's, dvd's en leuke kerstkaarten bestellen via de website van De Noorse Boekwinkel.

De Adventskalender

Op 1 december start de "Adventskalender".
24 luikjes, met elke dag een nieuwe aanbieding tot en met kerstavond.

Filmmiddag

Noors op Maat heeft een nieuwe filmmiddag gepland op zondag 28 januari 2018. Houd de facebookpagina en de website dus goed in de gaten voor meer informatie!

noors op maat

Noors op Maat
De Noorse Boekwinkel
Nina Løkken
Binnenhaven 1, Wageningen
0652074611

www.denoorseboekwinkel.nl | www.noorsopmaat.nl | info@noorsopmaat.nl